

והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים וכו' אני ה' אלהיכם זו ברכה שעל ידי מים ראשונים ואחרונים וברכת המזון שמכיר שה' יתברך הוא הנותן לחם לכל בריותיו על ידי זה מכנים קדושה באכילה. וזה שנאמר (תהלים כ"ג) 'ישלח עזרך מקודש היינו עזר מיצר הרע דאיתא (ספח נ"ב) ואלמלא הקב"ה עוזר לו אינו יכול לו. ומסיק בזה"ק ואי את עביד כן יתן לך כלבך וגו' שזה אין אומרים רק למי שלבו שלם לפני בוראו שלא ירצה מה שהוא נגד רצון הבורא יתברך שמו כמו שאמרו במדרש (שחר טוב תהלים כ') ועל ידי האכילה בקדושה נעשה לבו שלם לפני בוראו. ואחר כך איתא בזה"ק ובשבת מקדש דא קידושא רבא וכו' שבשבת על ידי עונג שבת מועיל לתקן הקלקול כאמור. וכן איתא בגמרא (שבת ק"י"ח:) כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו. והוא כמו שנאמר (תהלים כ') 'יתן לך כלבך וכל עצתך ימלא' (ותבאר כמה פעמים):

[כ] זאת חוקת התורה. הלשון חוק היינו שיחקק הדברי תורה בלב. והוא על ידי בחינת תורה שבעל פה שהוא הרוב חכמה לתקן הרוב כעס. ועיקר הוא לתקן קלקול הנפש שהביא המיתה לעולם והתחלת קלקול הנפש היה בעסק אכילה שהכניס בה תאוה והרגשת הנאת עצמו ואחר כך בא על חוה והטיל בה זוהמא (שבת קמ"ו). ומזה נסתפק המאה ושלשים שנה שהוזכר בגמרא (עירובין י"ח:) והוא קליפת התאוה. ומה שהאכילה חוה אחר כך לאדם וכל בהמה וחיה (כמו שאמרו בראשית רבה י"ט, ה') זה היה מקליפת הקנאה. ואחר כך מזה איסתפק רציחה ממש בפועל בקין ואחרי זה עבודה זרה באנוש. והתיקון לקלקול הנפש הוא על ידי אכילה ולכן נקרא האכילה בלשון חוק כמו שנאמר (משלי ל"ה) 'הטריפני לחם חוקי כשה' יתברך הוא הין ומפרנס אז האכילה הוא בקדושה ואז נחקק בלב הקדושה לתקן קלקול הנפש. וזה שאמר במכילתא (בשלח ויסע א') חוק ומשפט. חוק זה שבת היינו שבשבת אז האכילה בקדושה שהוא מצוה. ועל ידי סעודת שבת מתקנים גם כן קלקול הנפש.

וזו שמוכא בזה"ק (פרשה זו קע"ט:) חוקת התורה ולא התורה דינא דאורייתא גזירה דאורייתא והיינו מלכות פה תורה שבעל פה שהוא שם אדני"י דינא בהיפך אתון דינא דמלכותא דינא כמ"ש בזה"ק (ח"ב ק"י"ח). ועל ידי זה יהיה נחקק בלב הדברי תורה ויהיו יכולים לתקן קלקול הנפש. ובשבת אין צריך עונשין רק על ידי עונג שבת זוכין לתקן קלקול הנפש שהיה באכילה שכל מה שאוכל האדם בשבת הוא מצוה ונקרא לחם חוקי. וכמ"ש בזה"ק (ח"ג קע"ג סוף ע"א) 'ישלח עזרך מקודש דא קידוש ידיים וכו' ועולתך ידשנה סלה דא ברכת זימון. והוא כמו שאמרו גם בגמרא (ברכות נ"ג):